

ВИРТУАЛНИТЕ ОБЩНОСТИ И МОБИЛИЗИРАНЕТО НА ГРАЖДАНСКА АКТИВНОСТ ПОСРЕДСТВОМ СОЦИАЛНИТЕ ОНЛАЙН МРЕЖИ. CASE STUDY НА ФЕЙСБУК ГРУПАТА „СВОБОДА ЗА КОНОПА (И ДРУГИ РАБОТИ) SOCIAL CLUB“

Кирил Вячев

магистър „Етнология и културна антропология“ към катедра „Етнология“, Исторически факултет, Софийски университет „Св. Климент Охридски“

Резюме: Изследването си поставя за цел да разгледа виртуалните общности като средище на хора, споделящи обща страст и кауза. Ще се обърне по-специално внимание и на киберпространството като поле за изява и като способ за мобилизиране на гражданска активност. Конкретен обект на проучване е виртуалната група „Свобода за Конопа (и други работи) Social club“. В изследването са разгледани същността и дейността на Фейсбук групата, нейните правила, обвързаните с нея граждански движения и мероприятия. Извършено е теренно проучване, включващо виртуалните и физически прояви на общността. Коментирана е връзката им с цялостната българска действителност.

Ключови думи: виртуални общности, киберактивизъм, употреба на канабис, „Свобода за конопа“

Kiril Viyachev – killmenow990927@gmail.com

Master's degree in Ethnology and Cultural Anthropology at the Department of Ethnology, Faculty of History, Sofia University “St. Kliment Ohridski”

Virtual communities and the mobilization of civic activism through online social networks. Case study of the Facebook group “Freedom for Hemp (and other stuff) Social club”

Abstract: The study aims to examine virtual communities as a hub of people sharing a common passion and cause, by paying particular attention to cyberspace as a field of expression and as a means of mobilising civic activism. A specific object of study is the virtual group “Freedom for Hemp (and other things) Social club”. The paper explores the nature and activities of the Facebook group, its rules, the civic movements and events connected to it based on a field study on the community, including its virtual and physical manifestations, and discusses their relation to the overall Bulgarian reality.

Keywords: virtual communities, cyberactivism, cannabis use, “Freedom for Hemp”

Интернет като явление през последните три десетилетия промени тотално облика на човешката цивилизация, начина, по който отделните индивиди и групи в обществото си взаимодействат и комуникират помежду си, както и цялостното ежедневие на хората. Тези промени оказват огромно влияние и върху политическото, социалното, културното и икономическо развитие на нашето общество. Свободата, която интернет предлага на своите потребители, им дава възможността да се изразяват, разкриват, представят и въобразяват по начини, по които в реалния свят не биха могли, поради различен вид ограничения и пречки. По този начин те съответно могат да се групират и да сформират своеобразни общности във виртуалното пространство, в които да споделят своите идеи, мнения, запитвания, да обменят информация и да комуникират с хора, споделящи сходни интереси, желания и виждания. Всички сфери на обществения живот и човешкия бит могат да бъдат разгърнати и откриват своето отражение във виртуалния свят и то под разнообразни, интерактивни и мултимедийни форми, като възможностите не спират да нарастват с развитието на технологиите и тяхното навлизане в нашето ежедневие. Вече не само физическото пространство действа като арена за нашето развитие и усъвършенстване като цивилизация и общество, а също и виртуалното пространство, като случващото се в него се отразява и си взаимодейства със случващото се в реалния свят. Взаимодействието се изразява в това, че реалният свят има своите проекции във виртуалния, а дейностите и активността във виртуалното пространство могат да се реализират и/или материализират, под една или друга форма, във физическото пространство.

Поради тази своя същност виртуалното пространство, наричано още и киберпространство, няма как да бъде разглеждано просто като технологично-комуникационна мрежа, тъй като „киберпространството е културно понятие, обрисувачо една структурирана и изпълнена със значение символна вселена – социокултурно пространство на комуникация и символизация, взаимодействие и интерпретация. Днес интернет е на практика основното средство за конструиране на киберпространство. Интернет киберпространството е в основата си междусубектен културен феномен, въпреки че се конструира чрез разнообразни технически манипулации. Както всички културни феномени, той е създаден от отношенията между субекти, текстове и контексти, доколкото човешките същества използват клавиши, знаци, мрежи, софтуер и хардуер, за да създават и представят въображаеми идентичности и общности“ (Илиева 2014:140).

Според американския критик и писател Хауърд Рейнголд¹ начинът, по който интернет въздейства на потребителите е на три нива – „като среда, която формира определено поведение; като средство за създаване на общностни връзки; като инструмент за реализиране на индивидуална и социална воля за обособяване на цялостно виртуално общество“ (Даулова 2020: 73-74). Целта на настоящото изследване е именно да представи виртуалното пространство като средство за създаване на общностни връзки и обединяването на хора с общи интереси във виртуални групи, чрез които да се мобилизира гражданска активност по дадени проблеми и каузи, както и за формиране на активна гражданска позиция у техните членове по определени въпроси. Конкретен обект на изследването ще бъде Фейсбук групата „Свобода за Конопа (и други работи) Social club“, която обединява хора с общ интерес и занимание – употребата на канабис (както за медицински и индустриални цели, така и за развлекателни). Групата е средство за сформирание на отговорна, ангажирана, информирана и заинтересована общност във виртуалното пространство, в която да се обменят идеи, да се затвърждават позиции и да се мобилизира повече гражданска активност за каузата, която предвижда постигането на законодателни промени, свързани с марихуаната (основно) и на други наркотични вещества (в по-малка степен) по отношение на тяхната употреба, притежание и разпространение. Също обръща внимание на законодателните практики, дискриминиращи употребяващите, както и на промени в чисто социален план по отношение на обществените нагласи и разбираня за тази проблематика.

Виртуалните общности като средище за хора с обща страст и кауза

Преди да преминем към по-обстояен преглед на конкретния обект на изследването е необходимо да се представят градивните му елементи, за да бъде представена неговата същност, а това са – виртуалната общност и киберактивизъмът. Виртуалната общност е градивен елемент за обекта на изследването, тъй като освен негова съставна единица, конструираната общност представлява и поле, в което обединените от общата кауза и интерес хора да разгръщат своята дейност, да обменят информация, да изградят отношения помежду си и с други индивиди, групи, институции и организации. Така чрез своята дейност могат да оказват влияние върху обстоятелствата от реалния свят, които те

---

¹ Rheingold, Howard. The Virtual Community. www.rheingold.com

усещат като несправедливи, ограничаващи и нарушаващи техните права и свободи. Как обаче се конструира една общност във виртуалното пространство и какви са нейните отличителни характеристики? Според изследователите Карън Фишер и Кристин Дюранс² виртуалните общности могат да бъдат описани чрез следните характеристики:

1) Те възникват благодарение на създаването от новите комуникационни технологии възможности за обмен на информация като осигуряват пространство, където тя може да бъде постоянно публикувана и обновявана, натрупвана и анализирана, което е невъзможно с помощта на други технологии; изграждат връзки с друга, съотнасяща се към разглеждания проблем информация; потребителите могат да бъдат анонимни и да разширят своите знания по съответния проблем почти веднага, правейки връзки с множество други сайтове по съответната проблематика.

2) Формират се благодарение на взаимодействието между разнообразни по своя характер индивиди и групи, които обаче споделят общ интерес и информационни ресурси.

3) Събират хора със сходни интереси и потребности като в тяхното формиране територията играе второстепенна роля.

4) Преодоляват лесно всякакви предходни пречки при обмена на информация и на първо място препятствията, свързани с времето и пространството.

5) Подсилват и разширяват съществуващи комуникации между отделни участници и включват допълнително знания за различни други подобни групи. (Проданов 2012: 147)

С тези свои характеристики виртуалните общности могат да бъдат ефективен инструмент за киберактивизъм. Когато виртуалната общност се ползва като убежище от своите членове, където те могат свободно да изразяват желание за промяна и където не са санкционирани или преследвани по някакъв начин от закона, тя се превръща и в инкубатор на онлайн гражданска активност и недоволство, посредством които общността, действаща и като интернет тълпа (част от нея може да бъде мобилизирана и привлечена в активно участие за постигането на каузата), е способна да инициира действия и прояви в общественото пространство, защитаващи нейните интереси. Това, разбира се, се получава,

---

² Fisher, Karen E. and Joan C. Durrance. Information Communities. In: Encyclopedia of community: from village to virtual world. Ed. by Christensen, Karen and Levinson, David, Vol. 2, London: Sage, 2003, pp. 659–660, цитирано по (Проданов 2012: 147)

само когато в рамките на виртуалната общност са налице условията за формирането на активна гражданска позиция у определена част от членовете ѝ. Изразяването на подобна позиция в киберпространството (киберактивизмът) представлява „онази форма на гражданска активност, която насърчава хората дейностно да отстояват политически, екологични, социални, граждански, културни и други каузи, ... и която използва за своето развитие технологични инструменти, насърчаващи „вирусното” разпространение и участие“ (Христова 2017: 276). Това са градивните елементи и в тях се състои същността на изследвания обект Фейсбук групата „Свобода за Конопа (и други работи) Social club“, а именно – конструирана в киберпространството виртуална общност, чиято дейност се изразява предимно под формата на киберактивизъм, който, както ще се види, намира своето отражение дори и в реалния свят.

Същност и дейност на Фейсбук групата „Свобода за Конопа (и други работи) Social club“

В най-общ смисъл същността на Фейсбук групата „Свобода за Конопа (и други работи) Social club“, както бе изяснено, се изразява в сформиранията с времето виртуална общност, чиято дейност е вид киберактивизъм в интернет пространството. По-конкретно – тя е поверителна група, която е видима за всеки, в социалната мрежа Фейсбук. Групата е създадена на 8-ми февруари 2016 г. и в нея към днешна дата членуват малко над осем хиляди потребители (Приложения 1 и 2). В процесите на насърчаването на споделяне на знания и опит и увеличаването на социалната подкрепа важна роля играе идентификацията. В конкретния случай идентификацията на потребителите, членуващи в групата, е натоварена с допълнителни конотации с негативен характер, като главната ѝ денотация е употребяващ на незаконно според българското законодателство вещество, а конотациите с негативен характер са обвързани в стереотипните представи и проекции на българския социум за този тип хора – престъпници, непълноценни членове на обществото, отрепки и прочие. Тези негативни конотации са наложени от обществото и в частност – българските власти, от законодателя, през съдии и прокурори до пазителите на обществения ред. Именно чрез приемането на тази идентификация с всичките ѝ негативни конотации, натрапени от обществото, се стига до необходимостта от приобщаване към общност от себеподобни, където „започва да се изпитва усещане за принадлежност към групата, което води до автономна мотивация, изразяваща се в по-висока степен на въвлеченост, постоянство,

влагане на усилия, но и на повече позитивни преживявания като удоволствие, усещане за цел и благополучие“ (Зиновиева, Киряков 2014: 9).

Подобно на повечето виртуални групи и общности, а също и реалните, и тази си има своите правила и забрани. Като абсолютно забрана за групата е посочена всякакъв вид активност в нея (под формата на публикации, запитвания, коментари и прочие), отнасяща се до незаконна дейност. В случая това се отнася за намерения групата да се ползва за намирането, закупуването и продаването на незаконни наркотични вещества, тъй като подобен тип дейност сериозно застрашава каузата, за която се борят основателите и членовете. Има и други правила, разбира се. Те могат да бъдат определени като специфична форма на нетикет³ за виртуалната общност. Правилата на групата включват още:

- да се спазва добрият тон, без псувни;
- не се приемат членове, чиито профили няма как да бъдат проверени, че са на реални хора и които са очевидно фейк⁴;
- нямаш право да се оплакваш от негативни и неприлични коментари, когато публикуваш селфита с цел привличане на вниманието на другия пол;
- не се пише лично съобщение до администраторите на групата в личните им профили, за тази цел е страницата Liberty420, която служи като основна платформа за популяризирането на каузата и от която се съдейства на потребителите в нужда;
- уточнено е, че групата няма конкретна цел за момента, нейният облик и съдържание зависят от нейните членове и нещата, които те публикуват.

Въпреки че е посочено, че самата група няма конкретна цел, а служи просто като средище за хора с обща страст, се подразбира, че тя е силно съпричастна с гражданската кауза, за която отговаря страницата, която поддържа групата и действа като администратор на общността. Страницата Liberty420 е публична и има към 16 хиляди последователи. Тя се обявява против „криминализирането и бюрократичните пречки за притежаване, търговия и употреба на което и да е вещество“ (Приложения 4 и 5). Страницата разполага със свой собствен сайт, имейл и дарителска сметка (не се приемат платени реклами нито за групата,

---

³ *Нетикет* е събирателен термин за нормите на поведение и общуване в интернет, въведен през 1994 г. от Вирджиния Ший и подробно описан като явление в едноименния ѝ наричник (Георгиева 2018: 63).

⁴ *Фейк профилът* е измамна онлайн самоличност, създадена с намерението да подведе или заблуди другите.

ните за страницата), като зад нея стои гражданска организация, която в продължение на години се занимава с тази кауза. Те предлагат анонимно тестване на наркотици (да се види какво всъщност съдържат веществата, купени от улицата), интерактивна карта на полицейския произвол (на карта се поставят локации, където хора са станали жертва на полицейски произвол), harm reduction⁵ и лобиране за повече лична свобода и безопасност пред органите на местната и държавната власт. Част от дейността на страницата, която бива споделяна успоредно и в групата, включва протестни действия с конкретни искания и цели, периодични подкасти, собствени продукти (листчета за свиване) и споделяне на информация относно актуалните действия на законодателната, изпълнителната и съдебната власт, като организацията, стояща зад страниците активно води комуникация и с представители на тези власти (Приложения 6, 7, 8 и 9).

Теренно проучване

Теренното проучване включва наблюдения не само върху онлайн активността на членовете на виртуалната общност, но и на техните офлайн колективни прояви. Нека започнем с онлайн активността на общността. Фейсбук групата се състои основно от публикации, които се споделят и коментират там. Могат да бъдат разграничени няколко типа публикации. Едни от тях са анкетите, в които членовете на групата гласуват. Понякога те са със сериозен характер, а други пъти са с чисто хумористичен (Приложение 10). В групата се срещат и публикации, свързани със събития (музикални фестивали и т.н.), като се предполага, че причината за тяхното споделяне в нея е може би очакването на организаторите (или хората, отговарящи за социалните профили и онлайн промотирането), че членовете ѝ са подходяща таргет⁶ аудитория за въпросните събития (Приложение 11). Често срещан тип публикации в групата са споделяне на новини, свързани с проблеми, случаи и казуси, засягащи общността и нейната кауза (Приложения 12 и 13). Грета Дерменджиева правилно отбелязва рефлексата на виртуалните общности да „притежават най-съществените атрибути на локализираните общности, а именно чувство за принадлежност, норми на поведение, традиции, оказване на подкрепа и социална идентичност“, което се изразява „в повишеното желание на членовете на общността да бъдат полезни за другите,

---

⁵ *Harm reduction* се отнася до политики, програми и практики, които имат за цел да сведат до минимум отрицателните здравни, социални и правни въздействия, свързани с употребата на наркотици.

⁶ *Таргетирането* в интернет пространството представлява инструмент, чиято единствена цел е да покаже дадена реклама на дадена категория хора (таргет аудитория).

безвъзмездното предоставяне на информация и съвети, бързото откликване при нужда, съпричастността, толерантността – фактори, които сплотяват общността“ (Дерменджиева 2007: 21). Такъв способ се наблюдава и при разглеждания обект на изследването, като се откриват доста публикации, в които потребители имат въпроси за даден продукт, случай или казус, където им се отговаря (Приложения 14, 15 и 16). Впечатление прави и споделянето на материали, свързани със зависимостта и нейното лечение (Приложение 17). Забелязват се и публикации на съдържание с образователен характер, като пример за такава може да бъде даден със споделен видеоклип за индустриалните ползи от конопа (в случая става въпрос за конопа като строителен материал, ефикасен за строенето на къщи) и такъв за музея на хашиша в Барселона (Приложения 18 и 19). Често се срещат и публикации, които са тип споделяне на мнение или критика към даден казус (в случая потребител изразява своето недоволство, че в медийното пространство длъжностни лица употребяват термини като „нарколаборатории“, вместо „оранжерии“, тъй като придава по-тежък и криминален характер на престъплението) (Приложение 20). Безспорно обаче преобладаващия тип публикации са с хумористичен и развлекателен характер (Приложения 21 и 22), както и на клипове, изобразяващи различни и забавни начини за употреба на наркотика (Приложение 23).

Като най-ярък пример за офлайн проявленията на общността може да се даде организираният протест за свобода на конопа, който се провежда всяка година около 20 април. Както отбелязва Християна Николова в свое изследване, „съчетаването на реални протестни и граждански движения с използването на информационно–комуникационни технологии е най-успешната посока в развитието на тези движения“ (Николова 2021: 411). Датата е символична, тъй като 4.20 се възприема като важен символ, код, ден и час в културата на употребяващите канабис. Тази година протестното шествие се проведе на 20-ти април, в събота, и негов надслов беше „Употребата не е въздействие“, което е знак на недоволство и съпротива срещу промените в Наказателния кодекс, предложени от Валери Симеонов и неговите съпартийци от НФСБ, които измениха термина в закона за управлението на МПС от „под въздействието на наркотични вещества“ на „след употребата на наркотични вещества“, което според активистите е дискриминация и явна репресия срещу употребилите някога наркотични вещество, тъй като тестовете отчитат с дни назад, ако гражданин е употребил някакво вещество, макар и в момента на спирането той да не е

под ефекта му. Така според активистите употребеният преди време наркотик вече няма абсолютно никакво въздействие или ефект върху психиката на човека и способността му да взема решения и да предприема действия. Събирателният пункт за протеста бе началото на Борисовата градина откъм Орлов мост, като на място присъстваха и служители на реда (Приложение 24). Организаторите на протеста са се разбрали с полицията, че ако има над 200 души ще бъдат допуснати до плътното платно, за да блокират Орлов мост. Протестът обаче не успя да събере такава бройка и заради това нямаше блокиране на пътното платно. За мероприятиято бяха подготвени плакати, предоставени безвъзмездно на протестиращите (Приложения 25 и 26). Част от надписите гласяха „Гледайте от германците“ (Приложение 27), „Не управлявай държавата пил“ и „Употреба някога не е равно на въздействие сега“ (Приложение 28), „Коноп не само за метли“ (Приложение 29) и други. Шествието направи няколко обиколки по пешеходните пътеки на Орлов мост и след това за посрещането на заветния час 4:20 (16:20) се насочи към сградата на БНТ на ул. „Сан Стефано“. Пред БНТ бе подготвена музикална уредба с DJ за посрещането на 4:20 със своеобразен купон (Приложение 30). Причината това да се случи точно пред сградата на БНТ се крие в заемащия поста на изпълнителен директор на БНТ – Емил Кошлуков. Неприязънта на представителите на тази общност към тази личност идва от факта, че преди повече от 20 години фракцията, отцепила се тогава от НДСВ, „Ново време“ начело с Емил Кошлуков и Мирослав Севлиевски, са инициатори на промените в закона, премахнали тотално от законодателството ни допустимостта на притежанието на наркотични вещества за еднократна употреба (лична употреба), превръщайки всеки, който притежава наркотично вещество, независимо в какви размери и с какви цели, в престъпник, върху когото пада цялата тежест на закона.

Доста развити страни не определят случаите на заловени с наркотични вещества за лична употреба в малки количества като престъпление и не налагат наказание лишаване от свобода, но в България случаят не е такъв и това е благодарение именно на Емил Кошлуков и неговите съмишленици. В мероприятиято се включи и рап изпълнителя NDOE, дългогодишен привърженик на каузата, който изпя няколко свои знакови песни пред БНТ (Приложение 31). При настъпването на 16:20 част от присъстващите решиха да отбележат своя „празник“, запалвайки по един джойнт (свита цигара с марихуана), което се усети и по миризмата. Въпреки предупреждението от страна на служителите на реда, че незабавно ще

предприемат действия, не се стигна до сблъсъци и задържани. Въпреки поставения надпис в непосредствена близост до патрулките, гласящ „Канабисът лекува. МВР слугува!“ (Приложение 32), този път служителите на СДВР проявиха изключителна толерантност, не се намесиха и може да се отбележи, че в случая са решили да не „слугуват“ на наложените наредби и закони. Най-вероятно са проявили разбиране, че при такова малобройно и мирно шествие не е необходимо да се стига до излишни ексцесии и проблеми. В същия ден, но в по-късен час, от организаторите на събитието бе осигурено и афтьрпарти в клуб ДОМ (Приложение 33).

Заклучение

От проведеното теренно проучване е необходимо да се отбележи един много важен факт за обекта на изследването Фейсбук групата „Свобода за Конопа (и други работи) Social club“ и това е, че активното ядро на общността и като цяло ангажираните към каузата и активни членове на групата представляват много малък процент от общия брой на членовете ѝ. Ако общият брой е над осем хиляди, то активното ядро на общността се състои едва от няколко десетки (максимум стотина) души. Повечето от членовете присъстват само като публика, с което масовката на цялата тази общност не може да бъде определена даже и като „тълпа“ в социалния и антропологичен смисъл на думата. Според Анджеела Дейвис⁷, един от най-изявените организатори на американското движение за граждански права, видимото улесняване на мобилизацията се отразява негативно в дългосрочен план на ефективността на гражданските движения, като допълва че „мобилизацията измести организацията; днес, когато мислим как да организираме движенията, всъщност търсим единствено отговор на въпроса как да изведем масите на улицата. Много по-трудно е да окуражим хората да мислят за продължителни борби, които изискват много внимателни организационни усилия и не зависят само от способността ни да свикаме многолюдна демонстрация“ (Градев, Маринов 2021:75-76). А в случая на тази нестандартна за българското общество кауза, е нужна доста продължителна борба, в която е необходимо да се вложат доста организационни усилия.

---

⁷ Davis, A. Abolition Democracy: Beyond Prisons, Torture, and Empires, New York: Seven Stones Press, 2005. p. 112

Друг важен и незаобиколим фактор е и естеството и сегашното състояние на българското гражданско общество, което е силно разочаровано и огорчено от политическите и обществените процеси от 90-те години до днес. В последните няколко години със задълбочаващата се политическа криза това отчаяние сред хората нараства, а съответно на него нараства и отказът от участие в тези процеси. Както отбелязва и Орлин Спасов: „В съзнанието на много хора връзката между гражданското действие и резултата от него на практика е разпадната, което действа подчертано демобилизиращо“ (Спасов 2011: 319-320). Въпреки това, несъмнено изследваната виртуална общност, независимо от реалния брой на активните членове на групата, е подходящ пример за група, която действа на принципа на киберактивизма и се явява като виртуално убежище. Освен че събира хора с обща страст и кауза, тя се превръща и в платформа за изразяване на мнения, позиции и възгледи, които няма къде другаде да бъдат изразени и да срещнат такова одобрение, предвид характера на въпросната кауза, която от голяма част от българското общество се приема като тема табу. За момента виртуалната общност и сътрудническите си с нея страници и организации се явяват като единствена платформа за разпространение на повече актуална информация по темата за употребата на марихуана и други наркотични вещества с рекреативни цели, както и за ефективността на законодателните практики в България. Тъй като в българското публично и медийно пространство темата си остава табу и бива засягана в много редки случаи, като наративът за последните над 20 години не се е променил особено.

Цитирана литература:

Георгиева, Гергана 2018. *Човекът във виртуалната общност.* В: Медialog/Medialog, IV, 60-75 [Georgieva, Gergana 2018. *Chovekat vav virtualnata obshtnost.* V: Medialog/Medialog, IV, 60-75].

Градев, Д. Маринов, А. 2021. *Интернет тълпите,* София, Университетско издателство „Св. Климент Охридски“ [Gradev, D. Marinov, A. 2021. *Internet talpите,* Sofia, Universitetsko izdatelstvo „Sv. Kliment Ohridski“].

Даулова, Т. 2020. *Основополагаща рамка за характеризиране на модели на виртуални общности.* В: Сборник с доклади от докторантски семинар №1. Разработки на докторанти от катедра „Медии и обществени комуникации“ – УНСС [Daulova, T. 2020. *Osnovopolagashtha ramka za harakterizirane na modeli na virtualni obshtnosti.* V: Sbornik s dokladi ot doktorantski seminar №1. Razrabotki na doktoranti ot katedra „Medii i obshtestveni komunikatsii“ – UNSS].

Дерменджиева, Г. 2007. *Нещо като онлайн общности, нещо като психология на виртуалната комуникация, нещо като нищо на света.* В: Литературата, II, 17-27 [Dermendzhieva, G. 2007. *Neshto kato onlayn obshtnosti, neshto kato psihologia na virtualnata komunikatsia, neshto kato nishto na sveta.* V: Literaturata, II, 17-27].

Зиновиева, И. Киряков, М. 2014. *Психология на човека във виртуалния свят.* В: Годишник на Софийски университет „Св. Климент Охридски“. Философски факултет. Психология, II, 5-18 [Zinovieva, I. Kiryakov, M. 2014. *Psihologia na choveka vav virtualnia svyat.* V: Godishnik na Sofiyski universitet „Sv. Kliment Ohridski“. Filosofski fakultet. Psihologia, II, 5-18].

Илиева, А. 2014. *Киберпространството – пространство на сериозното и игровото.* В: Сб. „Добре дошли в Киберия! Записки от дигиталния терен“, София, 140-146 [Ilieva, A. 2014. *Kiberprostranstvoto – prostranstvo na serioznoto i igrovoto.* V: Sb. „Dobre doshli v Kiberia! Zapiski ot digitalnia teren“, Sofia, 140-146].

Николова, Х. 2021. *Дигиталните технологии като арена на демократизация и активизиране на гражданското общество.* В: Сб. „Новите реалности и политическата наука“, София, 405-419 [Nikolova, H. 2021. *Digitalnite tehnologii kato arena na demokratizatsia i aktivizirane na grazhdanskoto obshtestvo.* V: Sb. „Novite realnosti i politicheskata nauka“, Sofia, 405-419].

Проданов, Х. 2012. *Дигиталната политика.* Велико Търново, изд. „Фабер“ [Prodanov, H. 2012. *Digitalnata politika.* Veliko Tarnovo, izd. „Faber“].

Спасов, О. 2011. *Мобилизиране сега: Партии, граждански движения и нови медии.* В: Сб. „Нови медии – нови мобилизации“. София, 284-321 [Spasov, O. 2011. *Mobilizirane sega: Partii, grazhdanski dvizhenia i novi medii.* V: Sb. „Novi medii – novi mobilizatsii“. Sofia, 284-321].

Христова, М. 2017. *Интернет като инструмент за заемане на активна гражданска позиция в киберпространството и за мобилизиране на гражданска активност извън него.* В: Проблеми на постмодерността, III, 269-296 [Hristova, M. 2017. *Internet kato instrument za zaemane na aktivna grazhdanska pozitsia v kiberprostranstvoto i za mobilizirane na grazhdanska aktivnost izvan nego.* V: Problemi na postmodernostta, III, 269-296].

Davis, A. 2005. *Abolition Democracy: Beyond Prisons, Torture, and Empires,* New York: Seven Stones Press, 2005. p. 112

Rheingold, Howard. *The Virtual Community.* www.rheingold.com

Приложения:

- [Приложение 1](#)

"Свобода за Конопа" (и други работи) Social Club >

🔒 Поверителна група · 8 229 членове

Източник: Facebook, личен архив

- **Приложение 2**

Относно

БЕЗ ПОСТОВЕ ЗА "ТЪРСЯ ОФЕРТИЧКА".

МОЛЯ ДА РЕПОРТВАТЕ ВСЕКИ ПОСТ В СТИЛ "КОЙ ЩЕ МИ НАМЕРИ ТРЕВА", "ХАЙДЕ НЯКОЙ ДА МЕ НАПУШИ", "КЪДЕ ДА СЕ ВИДИМ ДА СЕ НАГЪРМИМ В ТУТРАКАН", "ИМА ЛИ НЯКОЙ В ДРАГОМАН" НА АДМИНИТЕ!

ВСЕКИ ТАКЪВ ПОСТ ВОДИ ДО БАН И БЛОКИРАНЕ ОТ ГРУПАТА. БЕЗ ИЗКЛЮЧЕНИЯ!

ДОРИ ДА НЕ Е НЕПРЕМЕННО ОТ ЦИТИРАНИТЕ ГОРЕ, ВСЕКИ ПОСТ, ЗА КОЙТО ПРЕЦЕНИМ, ЧЕ Е ИЗПОЛЗВАНЕ НА ГРУПАТА ЗА НЕЗАКОННА ДЕЙНОСТ, ЩЕ ВОДИ ДО БАН.

НЕ ЗАЩОТО СМЕ БАСТУНИ, А ЗАЩОТО ТАКА ЗАСТРАШАВАТЕ КАУЗАТА, С КОЯТО СЕ ЗАНИМАВАМЕ.

АМИН!

Поверителна

Само членовете могат да видят кой е в групата и какво се публикува.

Видима

Всеки може да намери тази група.

Преглед на историята на групата

Групата е създадена на 8 февруари 2016 г. Името за последно е променено на 10 май 2020 г.

Източник: Facebook, личен архив

• Приложение 3

---

1 **ИМАШ ЕДНО ОСНОВНО ПРАВИЛО!**

БЕЗ ПОСТОВЕ ЗА "ТЪРСЯ ОФЕРТИЧКА".

Нищо подобно на "Някой да ми помогне в Драгоман?", ПРОЧЕТИ ABOUT-А НА СТРАНИЦАТА

...

Всичко, което сметнем за търсене-предлагане на незаконни неща, ще води до бан за постналия го и всеки, който харесва/коментира!

---

2 **И ЕДНО ПРАВИЛО, КОЕТО СЕ ПОДРАЗБИРА!**

БЪДИ ВЕЖЛИВ/А И ВЪЗПИТАН/А!

Не псувай другите.

...

Ако не ти харесва някой, просто го блокирай. Много е лесно и занимавай нас само ако нещата са драстични и трябва да трием нещо

---

3 **САМО ЗА ИСКАЩИТЕ ДОСТЪП**

Ако сте наскоро регистрирани и/или заключени профили, без възможност да видя дали сте реален или фалшив, най-вероятно няма да ви пусна.

...

Защо? Фейк акаунтите са много смели на думи и ми отварят работа

---

4 **Ново правило**

Ако ползваш групата като нарко-Tinder и си постваш накурвените снимчици, нямаш право да репортваш и да недоволстваш от чикиджийските реакции в коментарите. Сам/а си го просиш...

...

5 **Не пиши ЛС на админите!**

Най-бързият начин да си развалим дружбата е да ме занимаваш на лични!

...

Имаме страница - LIBERTY 420, пиши там. От там отговаряме на всички, от лични - НЕ. Уважавай личното пространство на всеки!

---

6 **Айде...и едно последно**

Групата в момента няма конкретна цел, различна от средище на хора с обща страст. Liberty 420 има официална страница, на която разпространява официални позиции. Не ние отговаряме за постовете тук а вие

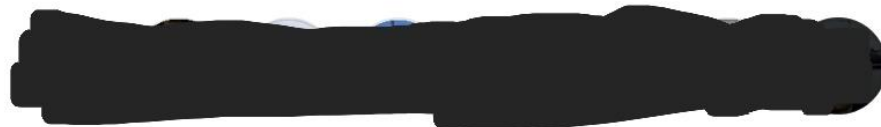
...

- Приложение 4

Liberty 420

15 хил. харесвания • 16 хил. последователи

Legalize на три морета!

Източник: Facebook, личен архив

- Приложение 5

Относно Liberty 420

Legalize на три морета!

Liberty 420 е кауза, обединяваща хората, които вярват в свободния избор за това дали и с какво да третираш тялото си, без намесата на държавата.

По-конкретно, ние сме срещу криминализирането и бюрократичните пречки за притежаване, търговия и употреба на което и да е вещество.

Услуги, които предлагаме:

- Анонимно тестване на наркотици:

<http://bit.ly/2su1BUX>

- Интерактивна карта къде да избягваме полицията; libsociety.org/map

- Harm reduction: <http://equipbg.com/?s=harm+reduction>

- Лобиране в полза на повече лична свобода и безопасност пред органи на местната и държавна власт

• Приложение 6

Liberty 420

Администратор · 1.03 ·

Сб, 20.04

Протест - "Употреба" не е "въздействие"

Орлов мост

Имам интерес

Liberty 420 ви покани

5

Харесва ми

Коментиране

Изпращане

Източник: Facebook, личен архив

• Приложение 7

"Свобода за Конопа" (и други работи) Social Club

Liberty 420 · 26.10.2023 г. · 🌐

Liberty 420 беше на живо.

26.10.2023 г. · 🌐

МВР са прасета!

👍 1

6,6 хил. преглеждания

Източник: Facebook, личен архив

• Приложение 8

"Свобода за Конопа" (и други работи) Social Club

[Redacted] · 3.11.2021 г. · 🌐

Полазвай 👉👉👉

Liberty 420

3.11.2021 г. · 🌐

😍😍😍 НОВА, СУПЕР СЕКСИ СЕРИЯ НА ЛИСТЧЕТАТА "СВОБОДА ЗА КОНОПА"!!! 😍😍😍
Вижте още

👍❤️ 112

13 коментара

Източник: Facebook, личен архив

• Приложение 9

"Свобода за Конопа" (и други работи) Social Club

2.02.2022 г.

СПОДЕЛИ

...ако искаш ПРОМЯНАТА все някога да започне!

СВОБОДА ЗА КОНОПА

Liberty 420

2.02.2022 г.

СПОДЕЛИ... Вижте още

34

6 коментара

Liberty 420 нали сте говорили с някои политици ,ще пипнат ли дрегерите поне? Гледам по нова тв се активизират,че горят невинни хора,но намекват ,че не промяна в закона ,а още лаборатории (да правят някои чочковци парички) трябва ,за да се оправи проблема !Човек остава с впечатлението ,че има само един единствен начин за тестване по пътя ,но вместо невинните хора да са преобани няколко месеца ,само за седмица или две ще се оправят нещата!

2 г. Харесва ми Отговор

1

Liberty 420

Не сме спирани да говорим с политици от 10 години. Предишните "не разбираха". Сегашните поне нямат този проблем.

Да речем, че има декларирани добри намерения нашите теми да се засегнат и уж...подобри положението. Но...да видим. Това са политици - обещанията или намеренията не винаги стигат до резултат.

2 г. Харесва ми Отговор

2

Източник: Facebook, личен архив

• Приложение 10

"Свобода за Конопа" (и други работи) Social Club

[Redacted] · 9.06.2023 г. · 🌐

Кои наркомане ви дразнят най-много?

- Тревоманете
- Хазартаджиите
- Пияниците
- Опиятаджиите (херо, морфин, фенталнил, метадоноъ и т.н)
- Стимулантаджиите (амф, коко, пико и подобни)
- Никотинаджиите
- Антидепресантърите
- Друго (кажете в коментарите)

👍🤔 6

16 коментара 484 гласа

Източник: Facebook, личен архив

- Приложение 11

The Sun Tribe Open Air Festival

2 дни · 🌐

Остава 1 месец до очаквания цяла година летен безплатен фестивал. Цялата информация какво ще ви очаква тази години на ще почне да се споделя до няколко дена. А през това време апел към хората, които са присъствали през някое от изданията, моля да напише отзив за преживяното по време на феста. Очакваме ви на поляната на 26 юли.

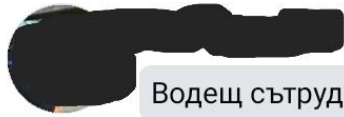

google.com

Sun Tribe Free Open Air · Бургас

Източник: Facebook, личен архив

• Приложение 12

Водец сътрудник · 20.06 · 🧑

Малко са!

youtube.com

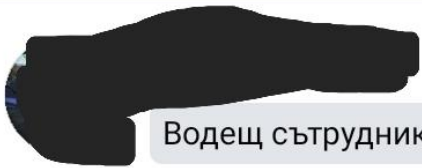
Шофьор заведе иск за 50 000 лв. срещу държавата заради фалшиво положителен тест за дрога

😞 1

Източник: Facebook, личен архив

• Приложение 13

Водец сътрудник · 4.02 · 🐾

Въпрос на време беше така да стане с новите мерки.

youtube.com

Задържаха четирима полицаи в София, излъгали шофьор, че е в нарушение

Източник: Facebook, личен архив

• Приложение 14

20.06 · 🌐

Предполагам, че е няква простотия, но някой пробвал ли е?

Detox Spray

18.06 · 🌐

Detox Spray's Kleaner е устен препарат, който премахва токсини и субстанции от устата след 5 мину... [Вижте още](#)

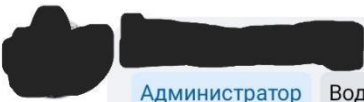

detox-spray.bg

✓ Доказан Продукт

[Научете повече](#)

2 коментара

Администратор   Водещ сътрудник

<https://www.facebook.com/share/p/tTUw97AGZ88dM7cW/>

1 с   Харесва ми   Отговор

1 👍

мерси, браток, както винаги си полезен

1 с   Харесва ми   Отговор

Източник: Facebook, личен архив

• Приложение 15

22.02 · 🌐

Здравейте,

Желая да попитам какъв е правния статус с ННС-Р вейповете и тяхната употреба и продажба?

Благодаря предварително!

1

20 коментара

Нелегални са, излизат на тест.

18 с Харесва ми Отговор 3 🌐

За излизането на тест...

Вижте още 12 отговора...

Изомерите на ННС са напълно легални. Тоест ННСр, ННСро и т.н. са legal= Само ННС е забранено, потвърдих го с адвокат преди около месец. Това е и причината да се продават свободно на пазара.

18 с Харесва ми Отговор

но и Ннс се продава с...

Вижте още 1 отговор...

Източник: Facebook, личен архив

• Приложение 16

6.04 · 🌱

Сладури някой пробвал ли го е. Че много ми го хвалят

2 коментара

Водещ сътрудник

1. Това е CBD . Наясно си, нали? Не "хваща"!
2. Лабораторните резултати изглеждат добре, аромата и вкуса са приятни.
3. Пушенето и притежанието на този чай по улиците, може да ви вкара в големи проблеми.
4. Използвайте си го вкъщи или в сигурна среда и не го разносяйте като пътувате, ако не ви се спи по районните.

12 с Харесва ми Отговор

Liberty 420 Администратор

...и без повече безплатна рекламка тук

12 с Харесва ми Отговор

Източник: Facebook, личен архив

• Приложение 17

26.01 · 🌐

<https://fb.watch/pPkba29qfN/>

Живот в трезвеност

11.01 · 🌐

Защо спрях тревата ?

👍 1

1 коментар 34,3 хил. преглеждания

Източник: Facebook, личен архив

• Приложение 18

10.06 · 🌐

The Mike Wise Show

23.05 · 🌐

There Are So Many Benefits From Building Your House With Cannabis!

👍 1

2,4 млн. преглеждания

Източник: Facebook, личен архив

• Приложение 19

22.03 · 🐾

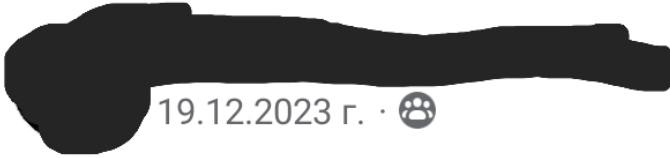

👍❤️ 2

Източник: Facebook, личен архив

- Приложение 20

19.12.2023 г. ·

Наградата "полицай на годината" - получил криминалист, чието постижение е, че за 4 месеца работа - открил оранжерия/парник... Но най-фрапантното е, че в този репортаж всички по линията от мисирките до "топ" ушевите използваха думата ЛАБОРАТОРИЯ

#Speechless

1 коментар

Източник: Facebook, личен архив

• Приложение 21

5.01 · 🗺️

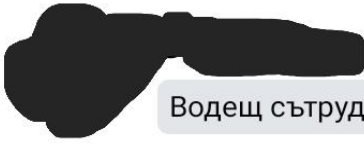

👍🗨️ 7

1 коментар

Източник: Facebook, личен архив

• Приложение 22

Водещ сътрудник · 12.01 · 🐾

**Може да не сме
лоялни като кучетата**

**Ама поне не казваме на
куките къде е дрогата**

😂👍 26

Източник: Facebook, личен архив

• Приложение 23

11.04 · 🌐

Има ли желание, има и начин 😊😏👍

Източник: Facebook, личен архив

- Приложение 24

Източник: Личен архив

• Приложение 25

Източник: Личен архив

- Приложение 26

Източник: Личен архив

• Приложение 27

Източник: Личен архив

- Приложение 28

Източник: Личен архив

• Приложение 29

Източник: Личен архив

• Приложение 30

Источник: Личен архив

- Приложение 31

Источник: Личен архив

• Приложение 32

Източник: Личен архив

• Приложение 33

Протест - "Употреба" не е "въздействие"

Свобода за конопа!

Liberty 420

Декриминализация на марихуаната

Декриминализация на марихуаната

15.04 · 🌐

🍀🍀🍀ПОМОЩ! (и подаръци) 🍀🍀🍀

Както се вижда, независимо как се самооп... Вижте още

420 ПРОТЕСТ
ОРЛОВ МОСТ

20 АПРИЛ
15:20

СВОБОДА
ЗА
КОНОПА!

420 АФТЪРПАРТИ-КЛУБ ДОМ
16:20 DOORS, EXPO ZONE 17:00 SHORT MOVIES
19:00 420 MUSIC VIBES: **BEATOVEN, NDOE, MUFTA**

LIBERTY420   ПРОМЪНА   SMOKEPLUS THE ART OF SMOKING!   Konop Shop — КОНОП МАГАЗИН & CBD & HEMP PRODUCTS —   OCB

👍❤️ 39

3 коментара 7 споделяния

Източник: Facebook, личен архив